

A Fővárosi Ítéltábla a Paulicska Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Paulicska Tamás ügyvéd által képviselt felperesnek, a Zamecsnik, Pósfai és Társai Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Zamecsnik Tamás ügyvéd által képviselt alperes ellen, szerződés létre nem jöttének megállapítása iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2015. november 27. napján meghozott, 70.P.25.937/2014/20. számú ítélete ellen, az alperes részéről 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 190.500 (százkilencvenezer-öttszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

H. L. (aki korábban a perben II. rendű alperesként vett részt) 1996. június 27-től 2010. július 6-ig a felperes ügyvezetője volt. **H. L.** és az alperes 2010. április 1-jén kölcsönszerződést írtak alá, amely szerint az alperes 5.400.000 forint kölcsönt nyújtott. A szerződés tartalmazza, hogy az alperes a felperes bankszámlájáról azonnali beszedési megbízással érvényesítheti a kölcsön visszafizetése iránti követelését. **H. L.** és az alperes a kölcsönszerződést 2010. április 30-án és 2010. május 31-én módosították, és a kölcsön összegét 8.000.024 forintban, a visszafizetés határidejét 2010. július 15. napjában határozták meg. Miután a felperes az alperes írásbeli felszólítása ellenére nem fizette vissza a kölcsönt, az alperes a felperes fizetéseképtelenségének megállapítása és felszámolásának elrendelése iránti kérelmet nyújtott be a Fővárosi Törvényszékhez.

A felperes a keresetében elsődlegesen annak a megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés és annak módosításai nem közte és az alperes között, hanem az alperes és a **H. L.** között jöttek létre. Másodlagos kereseti kérelme arra irányult, hogy a bíróság állapítsa meg a kölcsönszerződés érvénytelenségét. Hivatkozott arra, hogy **H. L.** a kölcsönszerződést nem a felperes, hanem a saját nevében kötötte meg, a kölcsönt nem a felperes képviselőjeként, hanem magánszemélyként vette igénybe, és saját javára használta fel. Előadta, hogy a kölcsönként felvett pénz nem került be sem a felperes pénztárába, sem a bankszámlájára. Álláspontja szerint ezért a szerződés kötelezettje **H. L.**. Okfejtése szerint a kölcsönszerződés valós célja az volt, hogy **H. L.** a felperes rovására jusson vagyoni előnyhöz, ezért **H. L.** és az alperes azt a látszatot kívánták kelteni, hogy a kölcsönszerződésnek a felperes a kötelezettje. Emiatt a szerződés színlelt és jó erkölcsbe ütközik. Kiemelte, hogy **H. L.** az ügyvezetői tisztségének fennállása alatt, tisztségének felhasználásával kötötte meg a szerződést.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Védekezésében arra hivatkozott, hogy nem állnak fenn a megállapítási kereset Pp. 123. §-ában meghatározott feltételei. Azzal érvelt, hogy a felperes a követeléssel szemben a felszámolási eljárásban hivatkozhat mind a kölcsönszerződés létre nem jöttére, mind a szerződés érvénytelenségére, ezért jogainak megóvása érdekében nincs szükség a szerződés létre nem jöttének vagy érvénytelenségének ítélettel való megállapítására. Álláspontja szerint a kölcsönszerződést **H. L.** a felperes képviselőjeként kötötte meg, ezért a szerződés a felperes és közte jött létre. Tagadta, hogy a szerződés színlelt lenne, vagy jó erkölcsbe ütközne.

A Fővárosi Ítéltábla a 6.Pf.20.151/2014/4. számú részítéletével az elsőfokú bíróság korábban hozott, 70.P.24.599/2012/14. számú – a keresetet mindkét alperessel szemben elutasító – ítéletének a keresetet **H. L.** II. rendű alperessel szemben elutasító rendelkezését helybenhagyta, a keresetet – az eredetileg I. rendű – alperessel szemben elutasító rendelkezését hatályon kívül helyezte, és ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította az elsőfokú bíróságot. Az ítéltábla részítéletének indokolásában úgy foglalt állást, hogy az I. rendű alperes vonatkozásában fennállnak a megállapítási kereset Pp. 123. §-ában meghatározott feltételei, és az elsőfokú bíróság számára annak érdemi vizsgálatát írta elő, hogy a kölcsönszerződés a felperes és az alperes között jött-e létre.

A megismételt eljárásban felperes elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a 2010. április 1-jén kötött és 2010. április 30-án, valamint május 31-én módosított szerződés nem a felperes mint adós, és az alperes mint hitelező között jött létre. A másodlagos keresetét változatlanul fenntartotta.

Az alperes továbbra is a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a szerződés formájából és tartalmának az értelmezéséből egyértelműen az következik, hogy **H. L.** a felperes ügyvezetőjeként írta alá a szerződés, így az a felperes és alperes között jött létre.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével megállapította, hogy a felperes és az alperes között 2010. április 1-jén 5.400.000 forint, 2010. április 30-án 6.000.000 forint és 2010. május 31-én 8.024.000 forint vonatkozásában nem jött létre kölcsönszerződés. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 657.524 forint perköltséget, továbbá az államnak külön felhívásra 1.102.000 forint illetéket. Ítéletének indokolásában úgy foglalt állást, hogy a kölcsönszerződés és a módosítások írásba foglalt tartalma alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy a szerződés kik között jött létre. A szerződést és annak módosításait tartalmazó okiratokon megjelölt tanúk perben tett vallomása alapján tényként állapította meg, hogy a felek egyik esetben sem két tanú előtt írták alá az okiratot, illetve egyik esetben sem ismerték el két tanú előtt sajátjuknak az aláírásukat. Ebből a tényből azt a következtetést vonta le, hogy az okiratok nem tekinthetők teljes bizonyító erejű magánokiratnak, ezért a Pp. 199. §-a értelmében a tárgyalás és a bizonyítás összes adatainak mérlegelése alapján ítélt meg az okirati bizonyítás eredménye. Kiemelte, hogy a kölcsönszerződés és a módosítások a szerződő felek megjelölésénél kizárólag **H. L.** személyi adatait tüntetik fel, az okiratok 3. és 4. pontja pedig a felperest az adós tulajdonát képező céggént, az adóstól elkülönült személyként jelöli meg. Kiemelte továbbá, hogy **H. L.** a módosítások aláírása során – a kölcsönszerződéstől eltérően – nem használta a felperes cégbélyegzőjét. A perben kihallgatott tanúk vallomásának az okiratok tartalmával történő egybevetése és a perben rendelkezésre álló valamennyi bizonyíték és adat mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy **H. L.** és az alperes egybehangzó szerződési akarata nem a felperes nevében történő kölcsönfelvételre, illetve a felperes részére történő kölcsönnyújtásra irányult, hanem arra, hogy az alperes **H. L.** magánszemély részére adjon kölcsönt. Ebből azt a további jogi következtetést vonta

le, hogy a Ptk. 205. § (1) bekezdése értelmében – kölcsönös és egybehangzó akaratnyilvánítás hiányában – a felperes és az alperes között nem jött létre kölcsönszerződés.

Az ítélet ellen, elsődlegesen annak megváltoztatása, a kereset elutasítása, valamint a felperes első- és másodfokú perköltségben marasztalása, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezése iránt az alperes terjesztett elő fellebbezést. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem a Ptk. 207. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően értelmezte az okiratokat, és tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes tudomással bírt arról, hogy a kölcsönt valójában nem a felperesnek, hanem **H. L.**-nak adja. Hivatkozott arra, hogy a perben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem vonható le ettől eltérő következtetés. Kifejtette, hogy a kölcsönszerződés érvényességét jogszabály nem köti alakszerűséghez, ezért nincs jelentősége annak, hogy a szerződést és módosításait tartalmazó okiratok aláírásánál közreműködtek-e tanúk, és nincs jelentősége a tanúk aláírás körülményeire vonatkozó vallomásainak sem. Hangsúlyozta, hogy **H. L.**-sal egyezően nyilatkoztak úgy, hogy a kölcsönszerződés a felperes és az alperes között jött létre. Ezt támasztja alá az azonnali beszédési megbízás lehetőségének szerződésbe foglalása. Ha ugyanis nem a felperes lett volna az adós, akkor erre csak úgy kerülhetett volna sor, ha a felperes valamilyen formában felelősséget vállalt a tartozásért. Kiemelte, hogy sem az alperesnek, sem **H. L.**-nak nem állt érdekében a valóságtól eltérő tartalmú nyilatkozatot tenni. Érvelése szerint a magánszeméllyel szemben nagyobb eséllyel várható a követelés behajtása, mint egy gazdasági társasággal szemben, ezért az alperes érdekeivel ellentétes lett volna a felperest megjelölni adósként, ha a kölcsönt ténylegesen **H. L.**-nak adta volna. Hivatkozott arra, hogy **H.-né B. M.** tanú perben áll **H. L.**-sal, vallomását pedig olyan időpontban tette meg, amikor a követelés **H. L.**-sal szemben már elévült. Erre figyelemmel a tanú a vallomásával nem veszélyeztette a saját érdekeit. Okfejtése szerint a tanú ellentmondásosan nyilatkozott a kölcsön felvételének céljára vonatkozóan, ez pedig kétségessé teszi a tanú szavahihetőségét. Az volt az álláspontja, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értékelte **Sz. T.** tanúvallomását is, amely éppen az alperes által előadottakat támasztja alá. Előadta, hogy azért nyújtott kamatmentes kölcsönt a felperesnek, mert arra számított, hogy cége megrendelést kap a felperes telephelyén tervezett munka elvégzésére. Ilyen módon a kamatmentes kölcsön üzleti szempontból indokolt volt. Álláspontja szerint az lett volna ésszerűtlen, ha a felperes a kölcsön visszafizetése után kért volna újabb kölcsönt, és nem a visszafizetési határidő meghosszabbítását kérte volna. Kifejtette, hogy a kölcsön összege semmilyen módon nem befolyásolja, hogy az alperes kinek nyújtotta a kölcsönt. Kifejtette továbbá, hogy 10% kamattal terhelt kölcsönt ésszerűtlen lett volna kamatmentesnek leplezni. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a per eldöntése szempontjából jelentőséget tulajdonított az alperes érdekeltségében álló cég és a felperes közötti üzleti kapcsolatnak, mégpedig úgy, hogy ebben a körben nem tájékoztatta a feleket a bizonyításra szoruló tényekről és a bizonyítási teherről.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben marasztalását indítványozta. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság részletes, mindenre kiterjedő bizonyítási eljárást folytatott le; ennek keretében minden, a per eldöntése szempontjából jelentős információval rendelkező tanút kihallgatott, és nagy hangsúlyt fektetett az okiratok tartalmának elemzésére. Az volt az álláspontja, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat helyesen mérlegelte, megalapozott tényállást állapított meg, amelyből helyes logikai következtetések útján helytálló érdemi döntést hozott. Kifejtette, hogy a keresetének megalapozottságát maguk a kölcsönszerződést tartalmazó okiratok alátámasztják, mert tükrözik az alperes és **H. L.** jogügylettel kapcsolatos tudattartalmát. Érvelése szerint kétséget kizáróan bizonyítottá vált, hogy az alperesnek tudomása volt arról, hogy nem a felperessel, hanem **H. L.**-sal mint magánszeméllyel köt szerződést. Rámutatott, hogy **H. L.** perben tett tanúvallomása önmagában

is ellentmondásos, és ellentmondásban áll más tanúk vallomásával is. Álláspontja szerint **H.-né B. M.** és **Sz. T.** tanúvallomása nem az alperes, hanem a felperes előadását támasztja alá.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett része, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet teljes terjedelemben bírálta felül [Pp. 228. § (4) bekezdés].

Az alperes fellebbezése megalapozatlan.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság eljárásában nem észlelt olyan lényeges eljárási szabálysértést, amely szükségessé tette volna az elsőfokú tárgyalás megismétlését, ennek érdekében a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban megfelelően tájékoztatta a peres feleket a bizonyításra szoruló tényekről és a bizonyítási teherről, de a felek a 6.Pf.20.151/2014/4. számú részítélet indokolásából is tudomást szerezhettek a bizonyítási kötelezettségükről. A perben a bizonyítás kötelezettsége a felperest terhelte, de az alperes semmilyen módon nem volt elzárva attól, hogy bizonyítási indítványokat terjesszen. Ezért az az eljárási szabálysértés, amelyre az alperes a fellebbezésében hivatkozott, nem állt fenn.

A perbeli jogvita a rendelkezésre álló bizonyítékok és egyéb adatok alapján érdemben elbírálható volt, ezért az ítéltábla a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján, a bizonyítás kiegészítése céljából sem látta indokoltnak az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéltábla az elsőfokú bíróság tényállásból levont jogi következtetéseivel és érdemi döntésével teljes mértékben, a döntés ítéletben kifejtett indokaival pedig alapvetően egyetértett.

Az alperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását az alábbiak szerint pontosítja és kiegészíti:

Az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a kölcsönszerződést és annak módosításait tartalmazó okiratok nem minősülnek teljes bizonyító erejű magánokiratnak. **K. L.-né** kivételével a többi okirati tanú úgy nyilatkozott, hogy nem volt jelen, amikor a felek aláírták a az okiratot, és később sem ismerték el a tanúk jelenlétében sajátjuknak az okiraton lévő aláírást, **Gy. Gy.** pedig nem ismerte el sajátjának a nevét feltüntető aláírást sem. Az okirati tanúk perben tett vallomásából megállapítható, hogy a kölcsönszerződést és annak módosításait tartalmazó okiratok nem felelnek meg a teljes bizonyító erejű magánokiratokkal szemben a Pp. 196. § (1) bekezdés b) pontjában támasztott követelményeknek. Ennek következtében a bíróság a Pp. 199. §-a értelmében a tárgyalás és a bizonyítás összes adatainak mérlegelése alapján ítélt meg az okirati bizonyítás eredményét.

A perben nem volt vitás, hogy az okiratokba foglalt szerződési nyilatkozatokat **H. L.** és az alperes megtették, a vita abban alakult ki a peres felek között, hogy **H. L.** a saját nevében vagy a felperes képviselőjeként tette-e meg az okiratokba foglalt nyilatkozatait. Ezért az okiratok bizonyító erejének valóban nem volt jelentősége annak megítélése szempontjából, hogy kik között jött létre a kölcsönszerződés. Az okirati tanúk vallomásából viszont megállapítható volt, hogy az okirati tanúknak nem volt közvetlen tudomása arról, hogy **H. L.** és az alperes milyen tartalmú szerződést kötöttek, mi hangzott el a részükről a szerződéskötés előtt és alatt, és nem rendelkeztek tudomással arról sem, hogy kik a szerződő felek. Az okirati tanúk perben tett vallomása – amelyben **H. L.** és az alperes perben tett előadásával szemben úgy nyilatkoztak, hogy nem a felek jelenlétében írták alá az

okiratokat, illetve nem írtak alá tanúként okiratot – azonban az okiratok teljes bizonyító erejének lerontásán kívül alkalmas arra is, hogy kétségesse tegye **H. L.** és az alperes szavahihetőségét mind az okiratok aláírásának körülményeire, mind a szerződést kötő felek tényleges szerződési akaratára és személyére vonatkozóan.

Gy. Gy., K. K. és H.-né B. M. tanúk vallomásai kétségesse teszi **K. L.-né** szavahihetőségét is, aki e tanúk egybehangzó vallomásával szemben azt állította, hogy másik okirati tanú is jelen volt, amikor ő okirati tanúként az okiratot írt alá.

Annak megítélése szempontjából, hogy a perben vitatott kölcsönszerződés kik között jött létre, az ítéletábra kiemelt jelentőséget tulajdonított a kölcsönszerződés tartalmának, az abban lévő ellentmondásoknak, valamint a szerződés értelmezésének.

A kölcsönszerződés megkötésekor hatályos 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 207. § (1) bekezdése szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett

A kölcsönszerződés a szerződő felek személyének meghatározásakor azt rögzíti, hogy a szerződést adósként a felperes nevében **H. L.** ügyvezető köti. Ebből az következne, hogy **H. L.** a felperes képviselőjeként kötötte meg a szerződést. Azonban ezt a megállapítást lerontja, hogy szerződés az adós adataiként nem a felperes székhelyét és cégjegyzékszámát vagy más azonosítóját, hanem **H. L.** személyes adatait tartalmazza. Így valóban nem lehet kétséget kizáróan megállapítani, hogy **H. L.** a felperes képviselőjeként, vagy magánszemélyként járt-e el a szerződés megkötésekor.

A kölcsönszerződés 3.) pontja a felperest az adós tulajdonát képező céggént jelöli meg, 4.) pontjában pedig az adós nem a saját, hanem a 4.) [helyesen: 3.]) pontjában megjelölt cég bankszámlája terhére történő azonnali beszedési megbízás benyújtásához járult hozzá.

Abból, hogy a szerződést aláíró személyek a szerződés 3.) pontjában a felperest az adós tulajdonában álló céggént – az adóstól elkülönülő jogalanyként – határozták meg, alappal lehet arra következtetni, hogy az adós nem azonos a felperessel, hanem másik személy, és a szerződés aláírói maguk sem a felperest tekintették adósnak. Ezt a következtetést alátámasztja az is, hogy a szerződés 4.) pontjában az adós nem a saját, hanem a korábban megjelölt cég bankszámlája terhére történő azonnali beszedési megbízás benyújtásához járult hozzá, továbbá az, hogy az aláírók nem tartották szükségesnek az adós megjelölésekor a felperes adatainak rögzítését. Mindebből az a további következtetés vonható le, hogy az adós kizárólag **H. L.** lehet, aki a kölcsönszerződést és annak módosításait tartalmazó okiratokba foglalt nyilatkozatokat nem a felperes képviselőjeként, hanem saját nevében, magánszemélyként tette meg.

Az alperes és **H. L.** a perben egyezően adták elő, hogy a kölcsönszerződést közösen ők fogalmazták, annak tartalma mindenben megfelelt az akaratuknak. A szerződés tartalmából az alperesnek tudnia kellett, hogy **H. L.** a saját nevében, magánszemélyként tesz szerződéses nyilatkozatot, ezért megállapítható, hogy – az alperes és **H. L.** egybehangzó, de kétséges valóságtartalmú perbeli állításával szemben – az alperes és **H. L.** egyező akaratára arra irányult, hogy az alperes **H. L.**-nak mint magánszemélynek nyújtson kölcsönt. Ennek jogi következménye pedig az, hogy a Ptk. 205. § (1) bekezdése alapján az alperes mint hitelező és **H. L.** mint magánszemély között jött létre kölcsönszerződés, míg egyező akaratnyilvánítás hiányában az alperes és a felperes között nem jöhetett létre szerződéses jogviszony.

A perben kihallgatott **N. M. S.** és **N. I.** tanúk bár nem tekinthetők teljesen érdektelennek a perbeli jogvita eldöntésében, egyezően adták elő, hogy **H. L.** először a saját ingatlanát ajánlotta fel az alperesnek a kölcsön biztosítékául, ezt azonban az alperes azért nem fogadta el, mert az házassági közös vagyonba tartozott. Emiatt merült fel, hogy a felperes vagyona szolgálhatna a kölcsön biztosítékául. Ez a körülmény magyarázatot ad a felperes ügyletben betöltött szerepére, és arra is, hogy mi az oka és a célja a szerződésbe foglalt hozzájárulásnak a felperes bankszámlája terhére történő azonnali beszédési megbízás benyújtásához. Itt utal az ítélet tábla arra, hogy az azonnali beszédési megbízás benyújtásához való hozzájárulás, ha annak célja idegen kötelezettség kielégítése a kötelezett nem teljesítése esetén, a Ptk. 272. § (1) bekezdésében körülírt kezességvállalásnak minősül, mert a hozzájárulással a bankszámla jogosultja lényegében arra vállal kötelezettséget, hogy a kötelezett helyett maga teljesít.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítélet tábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítélet tábla az eredménytelenül fellebbező alperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte másodfokú perköltség megfizetésére.

Budapest, 2017. szeptember 7.

Világhyéné dr. Böcskei Terézia s. k.
a tanács elnöke

dr. Lente Sándor s. k.
s. k.
előadó bíró

dr. Csóka István
bíró

A kiadmány hitelül: